

Din nou la Piatra, acasă...

Se perindă mirată prin fata teatrului, încercînd să refacă în minte imaginea binecunoscută a celui mai popular edificiu pietrean, acum acoperit straniu de valtrapurile cenusii ale unei reconstrucții impuse de venerabila vîrstă a clădirii. Pare contrariată de ceea ce va să dezvăluie asezămîntul în momentul în care își va arăta noua față. „Oare ce culoare o să aibă?” O înțeleg, pentru că stiu cîte ceva despre afinitatea pe care a avut-o dintotdeauna cu institutia ale cărei ziduri păstrau nuanța stîncilor de pe Ceahlău, si pe care o consideră si acum piatra de bază a spiritului cultural al locului, suflul si inspiratia vietii ei artistice ulterioare.

Ne-am reîntîlnit sub orizontul curtii domnesti, răvășit de tăcînitul sacadat al pick-hamerului în trupul pămîntului istoric încălzit de suflările celor ce si-au perindat cîndva vietile pe aici, pentru a deveni simbolurile perenității locale; în care reflexele au avut timp să se formeze, în care sentimentalismul nu era încă derizoriu si unde lucrurile temeinice își găseau locul în suflețe si în spirit. Iar locurile aveau, ele însele, spirit; care acum - „poate ni se pare, Anda!” - moare încet, cu fiecă zi si cu fiecă clipă.

Perpetua reconfigurare

„Noroc că arta e mai presus de toate aceste lucruri” îi spun, nădăjduind în taină că o să mă aprobe. „Arta are teritoriul ei care nu poate fi atins de nimic dintre răutățile existentei cotidiene” îmi răspunde si, încurajat, supralicitez: „Este un soi de reconfigurare a unei lumi create spre a fi mereu redimensionată?”. „Exact” îmi răspunde si asta mă face să mă dumiresc de ce a fost în stare să reînvie atît de variat si răscolitor multe dintre personajele celebre ale spatiului liric, neabătîndu-se de la rigoarea liniei scrise de către creator si totusi mlădiind în diferite feluri subtile expresia cantabilă în creatii pe care cred că nu exagerez dacă le numesc memorabile. Si mă gîndesc, în primul rînd, la Opera de Stat din Praga, la operele din Viena, Berlin, Roma, Dresda, Budapesta, Verona, unde a interpretat numeroase roluri: Katia (Katia Kabanova), Jenufa, Sina, Donna Anna (Don Giovanni), Leonora (Il Trovatore), Aida, Tosca, Giorgetta (Il tabaro), Elisabetta (Don Carlo), Lisa (La dama di picche), Manon (Manon Lescaut), Minnie (La fanciulla del West), Abigail (Nabucco), Desdemona (Otello), Rusalka, Turandot.

Exercitiu de admiratie

Marele meu regret e acela că, fiind cantonat iremediabil într-un spatiu de unde nu am cum să evaderez decît rareori, nu am avut ocazia să o ascult „pe viu” cum se spune, mai des. În iulie 2008, în cea de a XXXVII-a editie a „Vacanțelor Muzicale la Piatra Neamt”, i-a fost dedicată o seară memorabilă, cînd a creionat în fata unui public îndatoritor, portretul de artist al acestor meleaguri. Cum îndatoritor, de altfel, a fost si scurtul cuvînt al protagonistei: „Sînt încîntată că mă aflu din nou acasă. Vreau să dedic acest recital mamei mele. A fost o mare surpriză să o aflu aici pe minunata mea primă profesoară de canto, din Bucuresti, doamna Georgeta Stoleriu. Mă bucur si de prezenta domnului Murgu, dar si de - mare surpriză - sosirea lui Ioan Holender la Piatra Neamt!”

De altfel, adulata profesoară Georgeta Stoleriu, a rememorat cu multă dragoste si satisfactie începuturile carierei artistice a Andei: „Era elevă la Liceul de Muzică din Capitală, la pian si era colegă de clasă cu Ruxandra Donose, cea care era cu ceva ani mai mare decît Anda si care deja începuse canto cu mine. Anda era pe vremea aceea o foarte bună pianistă, foarte atentă la acompaniament si cu o mare admiratie față de colega ei. Peste vreo doi ani m-am trezit cu Anda la mine spunîndu-mi că vrea să ia lectii de canto. Eu am fost pentru ea prima învățătoare într-ale artei cîntului.”

Se pare, asadar, că intrarea în lumea bel-canto-ului a fost pentru Anda un exercitiu de admiratie; pe care mai apoi l-a transformat ea însăși într-o calitate demnă de a fi la rîndu-i admirată. Cum a făcut-o, de altfel, tot cu acel prilej, directorul pe atunci al Operei din Viena, Ioan Holender: „Doamna Bogza este o mîndrie pentru orasul dumneavoastră. A ajuns la Praga, de unde a avut ocazia să cînte la multe alte opere celebre: Florenta, Hamburg, sau Viena, unde a cîntat Aida remarcabil si memorabil. Astăzi, pot să vă spun, Anda-Louise Bogza este una dintre cele mai căutate interprete din lume ale rolului Tosca”.

Vissi d'arte...

Cînd am răgaz, lucru ce se dovedeste a fi din ce în ce mai rar în vremurile acestea, reascult „Vissi d'arte, vissi d'amore...” din „Tosca”, evident. E o înregistrare a Andei, de prin 2001, pentru Arte Nova Classics. Alături de alte arii din „Manon Lescaut”, „Madama Butterfly” si „Turandot”, selectia cuprinde si teritoriul verdian („Un Ballo in maschera”, „La Forza del Destino”, „Don Carlo”, „Aida” si „Il Trovatore”), precum si ilustrări din „La Wally” a lui Alfredo Catalani si „Andrea Chenier” de Umberto Giordano. De altfel - îmi aduc aminte - cu această superbă arie a deschis, în 2007, alături de alti cîtiva tineri interpreti români, Festivalul International „George Enescu”. Prin Anda-Louise Bogza am redescoperit, nu exagerez, verismul. Fată de care, recunosc, nu aveam o aplecare

specială. Dar care s-a dovedit a fi plin de farmec si continut melodic, expresivitate si elocventă datorită unei interpretări de exceptie care a reusit să pună în valoare resursele subtile ale unui stil pe cât de seducător pe atât de dificil în redarea intenselor trăiri umane.

Succese recente

De altfel, cu „Tosca“, Anda a marcat unul dintre cele mai mari succese ale carierei ei de până acum, în august 2009 la Arenele din Verona, în viziunea regizorală a lui Hugo de Ana. Era după ce, în 2005 a cântat la Munchen si la Florenta sub bagheta unuia dintre cei mai mari dirijori ai lumii, Zubin Mehta. În august 2010, Anda interpretează Leonora din „Trubadurul“ de Verdi, în regia lui Franco Zeffirelli, reeditând succesul fulminant din anul anterior, sub conducerea dirijorului Marco Armiliato si alături de tenorul Marcelo Alvarez si baritonul Dmitri Hvorostovsky. Tot în 2010, în primăvară, la Semperoper din nou „Tosca“, în regia lui Johannes Schaaf si Elena din „Mefistofele“ la Roma, unde va întruchipa din nou „Tosca“. Între timp, găseste prilejul de a oferi recitaluri de lied, cu un program din care nu au lipsit Enescu, Schumann, Liszt, Schubert, Chopin, Rachmaninov, Dvorak, Respighi, Villa-Lobos, acompaniată de pianistii Megumi Otsuka si Jan Simon. La sfîrsitul lunii ianuarie a acestui an, Anda a interpretat rolul titular din „Manon Lescaut“ de Puccini, pe scena de la Teatro Filarmonico di Verona, într-o montare socantă semnată de controversatul Graham Vick si condusă de la pupitru de Riccardo Frizzi.

Acum, în august, s-a întors la Piatra Neamt, orasul ei natal, de la Atena, unde a zămislit la sfîrsitul lunii iulie 2011, la Acropolis - Teatrul Herodes Odeon, unde a răsunaat cîndva vocea Mariei Callas - rolul Abigaille din opera „Nabucco“.

Vorbeste despre toate acestea în treacăt si cu o oarecare reticentă, ceea ce mă face să fiu de acord cu un critic izraelian care remarca, înainte de toate, marea modestie si la fel de marea generozitate care o caracterizează.

Cîntecul de acasă

Am pomenit undeva mai sus de „Vacantele Muzicale la Piatra Neamt“. Nu întîmplător, aidoma altor îndrăgostiti iremediabil de spiritul acestei perene manifestări, Anda nu concepe o vară fără concertele care au consacrat o traditie si care au îmbrăcat în jerbe de cîntec tinerețea noastră.

„Pentru mine Vacantele au însemnat foarte mult. Mi-aduc aminte mereu de atmosfera superbă a fiecărui miez de vară petrecut în compania cîntului si a unor oameni de exceptie. Aici au concertat si ne-au încîntat cu arta lor mari interpreti români si străini, precum: Arta Florescu, Dan Grigore sau Ion Baci. Nu pot să-i însirui pe toti pentru că este o galerie copioasă, asa cum nu pot să-mi închipui nici o vară fără aceste vacante. Trebuie făcut tot ce se poate ca ele să-si continue drumul si să aibă o viață fără de sfîrsit. Asa cum este viața însăși a muzicii.“

Cîntecul de acasă, alcătuit din ecouri răzlete care au binecuvîntat locurile aceste, bîntuie în toate cotloanele orasului. Dar cel mai mult, poate, în lăcasul Teatrului Tineretului si în preajma lui. Acolo unde ne aflăm, sporovăind despre lumea noastră cea plină de probleme, despre oameni pe care i-am cunoscut, despre artă si, mai presus de toate, despre muzică. Despre muzică, pur si simplu. Cea care a reusit să transforme - prin intermediul unor artisti dăruitii, precum buna mea prietenă, Anda-Louise Bogza - „vissi d'arte“ în „vissi d'amore“.

Ioan AMIRONOAI

Drepturile de autor asupra întregului continut apartin în totalitate Grupului de Presă Accent.

Sursa: Monitorul de Neamt OnLine - www.monitorulneamt.ro